

daar te laten verblijven, omdat de beschuldigingen ten haren laste zijn geconfermeert geworden. En van de drie gedetineerde inlanders over verbodene correspondentie hebben wij volgens besluit van den 23 julij twee naar Ceilon gerelegeert, als zijnde de derde op Timor overleden.

Fol. 1230r-v.

(Op grond van zijn verantwoording van 14 mei 1765, is besloten de beschuldigingen tegen schipper Treviso verder te laten rusten. Ook zijn de verantwoordingen van vaandrig Strooijmeijer en van secunde en oppermeester van Este betreffende de beschuldigingen door het overleden opperhoofd van ongehoorzaamheid, aanvaard. Het antwoord op het extract uit de missive van 29 september 1763 van Heren XVII is gevoegd bij de brief uit Timor van 1 oktober 1765. [fol. 1231] Daaruit blijkt dat de inspectietocht meer uit eigen belang is geschied. Als dat zo is, dan moet ze maar afgeschaft worden, maar het voornemen van het huidige opperhoofd Bartholomeus van Voorst om voor het bijleggen van geschillen tussen inlandse regenten toch zo'n tocht te ondernemen is goedgekeurd. Tevens wordt bericht dat er op het parelbankje te Amarasi na drie jaar stilstand weer gedoken zal worden. Men heeft daarvan weinig verwachting. Als de uitslag bekend is, zullen Heren XVII ingelicht worden. Onder de inlandse zaken is met genoegen vernomen dat conform de memorie van bezuiniging de koningen en regenten de helft van de kosten van de 14 inlandse leermeesters zullen betalen. Op verzoek zal naar Maubara en Amarantoe nog een bekwame leermeester gezonden worden. [fol. 1232] De tijd zal leren in hoeverre dit het christendom ten goed zal komen. Er is bevolen om twee dorpen in Maubara, die al twee jaar afvallig zijn, weer naar de Compagnie over te halen en om buiten de twisten tussen de inlandse regenten te blijven. Uit de besluiten op Timor van 17 en 19 augustus 1765 blijkt dat het dorpshoofd van Nollo, Oeymattam, op 5 en 16 augustus het dorp van de rijksbestuurder van Amakong is binnen gevallen, verscheidene inwoners heeft vermoord en 50 taël goud heeft geroofd. Overeenkomstig de grondregel van Compagnies afzijdigheid moet hij maar door de andere vorsten bestraft worden. Dat moet het bestuur voorzichtig zien te bereiken. De ervaring heeft geleerd dat vertrouwen op de geveinsde welwillendheid van de meeste Indische volkeren misplaatst is. De rijksbestuurder van Sonbay, Abana, is in zijn functie bevestigd, evenals de tenenty van Amarasi in plaats van zijn overleden broer en de zoon van de koning van Maubara als kapitein met de titel don cleto sabil dotel. [fol. 1233] De laatste had daarom verzocht, aangezien de naburige Portugezen beweerden dat hij de titel van don met zijn overgang naar de Compagnie had verspeeld. Daar het nuttig is voor de Compagnie, is betaling aan de inlandse groten met goederen afgewezen en moet men bij herhaald verzoek de waarde daarvan verstrekken. Dit betreft ook verzoeken om snaphanen, buskruit en kogels in plaats van de gezonden geschenken. Dit dient men met andere goederen te compenseren. Wat betreft schepen en vaartuigen zal de Jonge Petrus Albertus in de aanstaande maand naar Timor vertrekken en bij het opsteken van de oostenwind weer terugkeren met een lading katjang. Als die niet te krijgen is, dan moet er op Java's Oostkust een lading rijst opgehaald worden. Er is uit Timor 100 kojang katjang besteld. Daar het nu het voornaamste product voor de handel is, moet de aanplant daarvan gestimuleerd worden. Er is voor 1766 geen was besteld. [fol. 1234] Er zijn voor Banda 100 mannelijke en 50 kloeke en gezonde vrouwelijke slaven besteld. Om verwerving te stimuleren krijgt het opperhoofd 5 % over de inkoop. Deze bestelling en de prijs van rsd 35 per stuk moet per affiche worden bekend gemaakt. Tot de bestelling is uitgevoerd, blijft iedere uitvoer van slaven verboden. Door de invasie van de goudgroeve te Tepas is er dit jaar maar 29½ taël verworven, wat in vergelijking met de laatste drie jaar, toen er verbetering leek te komen, weinig is. Het goud was bij de sobere inkomsten een geringe maar welkome bron. Conform het besluit van 12 augustus 1765 is het bestuur aangespoord om de verwerving met zachte middelen op de oude voet te brengen. Het bestuur verwacht enige monsters van de pannembakkerij te Ndaomane. Als deze niet deugen dan zal men het loon van de twee Chinezen daar werkzaam intrekken. Met een kwart daarvan is dat reeds gebeurd. Dit is goedgekeurd. [fol. 1235] Naar men zegt wegens de armoede van de inwoners,